

Література:

1. Марцелюк О. В. Інститут префекта у Франції як приклад для України. Науковий вісник Ужгородського Національного університету. 2015. Т. 1. № 35. С. 113–117. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/16878/1/Інститут%20префекта%20у%20Франції%20як%20приклад%20для%20України.pdf>
2. Полтавець В. Д. Міжмуніципальне співробітництво у Франції. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 214–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_2_26
3. Фелонюк Т. А. Характеристика моделі місцевого самоврядування Франції. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2017. № 1. С. 62–67. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2017/1-2017/14.pdf>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-419-1-13>

**IMPLEMENTING A PROJECT APPROACH IN THE CONTEXT
OF COMPREHENSIVE RECOVERY OF TERRITORIAL
COMMUNITIES: PRINCIPLES, TOOLS AND KEY STAGES**

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ В КОНТЕКСТІ
КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД: ПРИНЦИПИ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ**

Orel Yu. L.

*Candidate of Sciences in Public
Administration, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Personnel Management
and Entrepreneurship
Educational and Scientific Institute
"Institute of Public Administration"
of V.N. Karazin Kharkiv National
University
Kharkiv, Ukraine*

Орел Ю. Л.

*кандидат наук з державного
управління, доцент,
доцент кафедри управління
персоналом та підприємництва,
докторант кафедри управління
персоналом та підприємництва,
Навчально-науковий інститут
«Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

В сучасних умовах, в процесах комплексного відновлення територіальних громад (далі за текстом – ТГ) та з метою забезпечення їх сталого розвитку, проєктний підхід починає відігравати одну з ключових ролей, оскільки саме він дозволяє систематизувати

та оптимізувати процеси планування, реалізації, моніторингу та оцінки програм і проєктів у цій сфері.

Дійсно, методологія впровадження проєктного підходу передбачає чітке визначення цілей, завдань, ресурсів, розподіл відповідальності, визначення індикаторів досягнення визначених цілей, а також залучення зацікавлених сторін та громадськості до цих процесів. Етапи впровадження можуть включати в себе ідентифікацію потреб громади, розробку проєктних пропозицій, забезпечення фінансування, впровадження проєктів та їх оцінку з метою досягнення сталого розвитку.

Отже, застосування проєктного підходу, безумовно сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами, покращенню координації між органами влади, громадськими організаціями та бізнесом, а також сприяє дотриманню принципів прозорості та відкритості процесів планування, як для місцевих мешканців ТГ, так й для потенційних інвесторів та інших заінтересованих сторін, що відповідає одному із завдань Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади [3].

Для більш детального аналізу методології впровадження проєктного підходу, акцент має бути зроблений на інструментах та техніках управління проєктами, які можуть ефективно адаптуватися до потреб місцевого самоврядування. Так, серед різноманіття інструментів, які зазвичай застосовуються при реалізації проєктів, слід виокремити низку з них, що є найбільш актуальними саме для цих завдань:

1. *SWOT-аналіз*, що є загально визнаними інструментом для оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз.

2. *Метод критичного шляху (CPM)* – алгоритм для планування груп активностей в рамках проєкту, що допомагає, зокрема, визначити оптимальні терміни виконання проєктних робіт та мінімізувати невикористані затримки.

3. *Матриця відповідальності (RACI)*, за допомогою якої можна легко забезпечити чіткий розподіл обов'язків між членами проєктної команди.

Що стосується технік ефективного управління проєктами, то, в першу чергу, слід визначити *ітеративне планування* (для поступового уточнення цілей та завдань проєкту на основі зворотного зв'язку) та *управління зацікавленими сторонами* (для забезпечення підтримки з їх боку та співпраці), які у сукупності із вищезазначеними інструментами мають сприяти підвищенню прозорості, ефективності та результативності управління проєктами на рівні місцевого самоврядування, забезпечуючи комплексне відновлення та сталий розвиток ТГ.

Реалізація проєктного підходу в контексті комплексного відновлення територіальних громад, може включати наступні етапи (крім запропонованих – можуть бути і інші, в залежності від цілей та потреб ТГ):

1. Ідентифікація потреб громади: визначення ключових проблем та можливостей для розвитку через збір даних, аналіз потреб та консультації з зацікавленими сторонами.

2. Планування та розробка проєктів: створення детального плану проєкту, включаючи цілі, завдання, ресурси, відповідальних осіб та часові рамки.

3. Залучення фінансування: пошук можливих джерел фінансування, включаючи державні програми, кошти місцевого бюджету, міжнародні гранти, приватні інвестиції та краудфандинг.

4. Реалізація проєктів: запровадження проєктних активностей, згідно з планом проєкту та у відповідності до підходів щодо управління командою та ресурсами.

5. Моніторинг та контроль: постійний нагляд за ходом виконання проєкту, виявлення відхилень від плану та оперативне внесення коректив задля досягнення задалегідь визначеної мети.

6. Аналіз впливу та оцінка результативності: оцінка досягнутих результатів у порівнянні з поставленими цілями, вимірювання впливу на ТГ, а також вивчення причин і наслідків, що можуть бути корисними для майбутніх проєктів.

Відразу, слід наголосити на важливості врахування інтересів зацікавлених сторін в процесі планування та впровадження проєктів, що має сприяти успішному їх виконанню, завдяки аналізу широкого спектру думок та інтересів, що підвищує якість та прийнятність проєктних рішень. Механізми залучення можуть включати громадські слухання, опитування, робочі групи та різноманітні партнерства з бізнесом, громадськими організаціями тощо.

Так, ефективна взаємодія з органами влади – має забезпечити доступ до необхідних ресурсів, відповідність проєктів стратегічним цілям розвитку громади, а також забезпечити легітимність та відповідність. Врахування думки громадськості – забезпечує прозорість та відповідальність, підвищує рівень довіри та сприяє залученості населення, що відповідає вимогам, згідно з якими, програма комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) підлягає громадському обговоренню [1]. Співпраця з бізнесом – відкриває додаткові можливості для залучення інвестицій та інновацій, може принести додаткові ресурси та експертизу в процесі реалізації проєктів [4].

Більш того, регулярний зворотний зв'язок від зацікавлених сторін дозволяє своєчасно коригувати проєктні плани, а адаптація стратегій залучення до специфіки громади – гарантує ефективне впровадження проєктів.

Що стосується визначення критеріїв успішності проєктів з комплексного відновлення та сталого розвитку ТГ, то, зазвичай, це мають

бути ініціативи, які охоплюють екологічну стійкість, економічне зростання, соціальну інтеграцію та культурне збагачення. Саме за таких умов, можна казати, що проєкти демонструють ефективне використання місцевих ресурсів, інноваційні підходи до управління та активне залучення громадськості у процесі прийняття рішень.

Наприкінці, також слід зазначити, що в сучасних умовах все більшої актуальності набуває проєктний підхід за принципом «робимо краще, ніж було», який передбачає не лише відновлення зруйнованих та пошкоджених об'єктів критичної та цивільної інфраструктури, але й – вдосконалення рівня надання адміністративних та соціальних послуг, підвищення якості життя в громадах, а також наскрізне врахування принципів відкритості, прозорості та інклюзивності. Це означає впровадження новітніх технологій, підвищення стандартів безпеки, екологічну стійкість та залучення громадськості до участі на всіх етапах прийняття управлінських рішень. Такий підхід сприяє створенню міцних ТГ, готових до майбутніх викликів, що, безумовно має сприяти тому, аби забезпечити повернення в територіальну громаду та регіон внутрішньо переміщених осіб та біженців, створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів господарювання незалежно від форми власності [2].

Таким чином, впровадження проєктного підходу відкриває нові можливості та горизонти для діяльності органів місцевого самоврядування в умовах повоєнного відновлення та розвитку. Він дозволяє ефективно вирішувати актуальні проблеми розвитку ТГ, використовуючи систематизований підхід до планування та реалізації проєктів. Залучення зацікавлених сторін забезпечує більшу відповідність проєктів потребам громади та сприяє створенню більш стійких та інклюзивних громад. Перші успішні приклади втілення проєктного підходу, що вже мають місце в Україні, слугують доказом його ефективності та можуть виступати як універсальна модель для інших громад.

Як підійти до масштабування таких практик – це питання стане темою подальших наукових розвідок у цій царині.

Література:

1. Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2022 р. № 1159 / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.02.2024).

2. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів

України від 18 липня 2023 р. №731 / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.02.2024).

3. Про затвердження Порядку формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 22.09.2022 р. №172 / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text> (дата звернення: 25.02.2024).

4. Орел Ю. Л., Кулініч О. В. Вплив дерегуляції бізнесу на повенне відновлення економіки України: публічно-управлінський аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування*. Видавничий дім «Гельветика». 2023. Том 34(73). № 6. С. 32–39. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/06>. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/6_2023/6_2023.pdf#page=38 (дата звернення: 25.02.2024).